

Посвідчення доручень

Доручення - це письмове уповноваження, що видається однією особою іншій особі для представництва перед третіми особами. У правовій літературі той, хто видає доручення, є довірителем (особа, яку представляють у подальшому, вчиняючи від її імені певні дії), а той, на чие ім'я видається доручення, є повіреною особою (представником). Як довірителем, так і повіреною особою може бути як фізична особа, так і юридична.

Усі доручення можна поділити на такі види:

- доручення, які можуть існувати в простій письмовій формі;
- доручення, що прирівнюються до нотаріально посвідчених;
- доручення, які потребують обов'язкової нотаріальної форми.

У простій письмовій формі можуть існувати доручення на отримання заробітної плати та інших платежів, пов'язаних із трудовими відносинами, на одержання винагород авторів і винахідників, пенсій, допомог і стипендій, грошей з ощадних кас, а також на одержання кореспонденції, в тому числі грошової та посылкової. Ці доручення можуть бути посвідчені організацією, в якій довіритель навчається чи працює, житлово-експлуатаційною організацією за місцем його проживання, адміністрацією стаціонарного лікувально-профілактичного закладу, в якому він перебуває на лікуванні. Це положення регулюється ст. 65 Цивільного кодексу України (далі ЦК). Згадані доручення не потребують якогось установленого посвідчувального напису. Відповідна посадова особа підприємств, установ чи організацій встановлює особу громадянина, який звернувся до них за посвідченням доручення, і вчиняє в довільній формі напис на документі про те, що вона доручення посвідчує.

До доручень, оформлених у простій письмовій формі, відносяться доручення, видані юридичними особами з прикладанням печатки цієї юридичної особи. Для доручень, що видаються державними, кооперативними та іншими громадськими організаціями, ст. 66 ЦК передбачає наявність певних реквізитів і передбачених підписів посадових осіб.

До нотаріально посвідчених доручень прирівнюються:

довіреності військовослужбовців та інших осіб, які знаходяться на лікуванні в госпіталях, санаторіях та інших військово-лікувальних закладах, посвідчені начальниками, їхніми заступниками з медичної частини, старшими і черговими лікарями цих госпіталів, санаторіїв та інших військово-лікувальних закладів;

довіреності військовослужбовців, а в пунктах дислокації військових частин, з'єднань, установ і військово-навчальних закладів, де немає державних нотаріальних контор та інших органів, що вчиняють нотаріальні дії, - також довіреності робітників і службовців, членів їхніх сімей і членів сімей військовослужбовців, посвідчені командирами (начальниками) цих частин, з'єднань, установ і закладів;

довіреності осіб, які перебувають у місцях позбавлення волі, посвідчені начальниками місць позбавлення волі.

Доручення посвідчується посадовою особою в одному примірнику. Воно вручається особі, яка його видала або на її прохання, та її рахунок відсилається за вказаною нею адресою особі, на чие ім'я видано таке доручення.

Після підписання доручення особою, яка його видає, посадова особа повинна його посвідчити. Посвідчення доручення провадиться проставлянням посвідчувального напису на дорученні. Форми посвідчувальних написів, що вчиняються посадовими особами на дорученнях, наведено в додатках вказаного Порядку посвідчення заповітів і доручень, прирівнюваних до нотаріально посвідчених. Вони містять усю інформацію щодо дій посадової особи під час посвідчення доручення:

ким посвідчено доручення, тобто прізвище, ім'я, по батькові та посада особи, яка посвідчує доручення;

ким підписано доручення;

якщо доручення підписується не особисто довірителем, то зазначаються причини підписання іншою особою з посиланням на те, що таке підписання відбулося на прохання довірителя та в присутності цієї посадової особи;

встановлення особи довірителя та, у необхідних випадках, особи громадянина, який підписався за іншого;

перевірка дієздатності особи.

Дублікати таких доручень не видаються, ніякої спеціальної реєстрації у вихідних документах чи інших книгах вони не проходять.

Чинне законодавство містить перелік доручень, для яких встановлено обов'язкову нотаріальну форму.

Чинне законодавство містить певні вимоги до посвідчуваного в нотаріальному порядку доручення. Так, зокрема, у тексті доручення повинні бути зазначені:

місце його складання (підписання);

дата його складання (підписання);

прізвища, імена та по батькові (повне найменування юридичної особи) і місце проживання (місцезнаходження юридичної особи) представника і особи, яку представляють;

у необхідних випадках - посада як представника, так і особи, яку представляють.

Нотаріус, починаючи вчинення нотаріальної дії, зобов'язаний установити особу громадянина, який звернувся до нього з проханням учинити цю нотаріальну дію, перевірити його дієздатність, установити правоздатність юридичної особи, особу представника і перевірити його повноваження.

Після бесіди з громадянином, який звертається за посвідченням доручення, нотаріус складає проект такого доручення.

Змістом доручення є чіткий виклад тих дій, виконання яких довіритель покладає на свою повірену особу, повноважень, надаваних повіреній особі, та прав, що їх вона має для виконання цих повноважень.

За обсягом повноважень посвідчувані доручення можна поділити на такі види:

для вчинення однієї дії (разове);

для вчинення тих самих дій протягом певного строку;

для вчинення різноманітних дій упродовж певного строку.

Під час посвідчення доручення на ведення справ у суді нотаріус роз'яснює, що уповноважена особа зможе вчинити дії, перелічені у ст. 115 Цивільного

процесуального кодексу, лише тоді, коли вони будуть спеціально обумовлені в цьому дорученні.

Доручення може бути складене від імені як однієї особи, так і кількох осіб в одному документі, причому видане на ім'я як однієї особи, так і кількох осіб.

Стаття 62 ЦК містить положення про те, що не допускається укладення через представника угоди, яка за характером може бути укладена лише особисто.

Фізична особа, яка виступає повіреною особою, може бути зазначена як посадова особа певної юридичної особи. Коли доручення видається на ім'я адвокатів, то зазначаються їхній статус і членство в адвокатському об'єднанні, якщо адвокат є членом адвокатського об'єднання. Водночас на момент посвідчення доручення нотаріус не вимагає надання доказів зняття повіреною особою певної посади, вказуючи всі необхідні відомості зі слів довірителя.

Строк дії доручення визначається довірителем і зазначається у тексті документа, але не може перевищувати строків, визначених чинним законодавством України.

Нотаріус, посвідчуючи доручення, повинен роз'яснити особі, яка звернулася до нього, що доручення в Україні не може видаватися на термін дії понад три роки. Якщо в самому тексті доручення строк не вказано, то розглядати це доручення слід як таке, що діє протягом року від дня видачі. Строк дії доручення починає відраховуватися від моменту його посвідчення чи оформлення. Підтвердженням цієї позиції є і той факт, що відповідно до п. 89 Інструкції про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України доручення, в якому не визначено дати його посвідчення, недійсне, оскільки незрозуміле, з якої саме дати необхідно відраховувати строк дії доручення. Причому в самому тексті доручення строк його дії зазначається словами. Положення про те, що строк дії доручення - один рік, дійсне тільки для тих випадків, коли строк дії в дорученні взагалі не зазначено, але це не означає, що в тексті доручення не може бути зазначено прописом, що термін дії доручення - один рік.

Якщо оформляється доручення, призначене для дії за кордоном, і в тесті цього доручення немає вказівок про строк його дії, то воно зберігає силу до його скасування особою, яка видала це доручення.

Складене і виготовлене доручення подається на підпис особі, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії. Підписуються всі примірники доручення - як той, що зберігається у нотаріуса, так і той, що видається особі, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії.

Після цього нотаріус його посвідчує. Посвідчення доручення полягає у вчиненні на всіх примірниках посвідчувального напису за зазначеною формою, підписання цього напису нотаріусом і проставлянням печатки. Посвідчене доручення реєструється нотаріусом у реєстрі нотаріальних дій, йому присвоюється порядковий номер як учинення цим нотаріусом нотаріальної дії; номер зазначається у тексті посвідчувального напису. Про отримання примірника доручення довіритель проставляє свій підпис у реєстрі вчинених нотаріусом нотаріальних дій.

П'ята київська
державна нотаріальна контора